

اظهار نظر کارشناسی درباره:
« طرح نحوه تشکیل و فعالیت تشکل‌های صنفی - تخصصی »
(اعاده شده از شورای نگهبان (۴))

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۶۷۵

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲-۲۴۰۱۸۶۰۲

تاریخ انتشار:

۱۴۰۱/۱۱/۱۴

روح‌الله مکارم^۱، محمد صالحی^۲، مهدی عبدالملکی^۳

مقدمه

طرح «نحوه تشکیل و فعالیت تشکل‌های صنفی - تخصصی» به شماره ثبت ۶۷۵ در تاریخ ۱۴۰۰/۷/۲۰ اعلام وصول شده و پس از بررسی به صورت دوشوری در کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها در نهایت در تاریخ ۱۴۰۱/۵/۵ به تصویب مجلس رسید. تا کنون شورای نگهبان در چندین نوبت بر این مصوبه ابهامات و ایراداتی را مطرح کرده است در راستای رفع ایرادات و ابهامات مرحله سوم شورای نگهبان، مجلس طرح مذکور را با اصلاحاتی در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۵ به تصویب رساند. بدین صورت که طبق این اصلاحیه تبصره «۱» ماده (۱۵) بیان می‌دارد: «هرگاه رفتار ارتكابی عنوان یکی از جرائم مندرج در قوانین را نیز داشته باشد، کارگروه مکلف است، ضمن رسیدگی به تخلف و صدور رأی، مراتب را برای رسیدگی به اصل جرم به مراجع قضایی صالح ارسال نماید. رأی مرجع قضایی مانع از رسیدگی و صدور رأی کارگروه نیست. مراجع قضایی مکلفند آرا و تصمیمات قضایی خود را به کارگروه ارسال نمایند. چنانچه تصمیم مراجع قضائی مبنی بر منع تعقیب یا برائت باشد، کارگروه باید مجدداً به موضوع رسیدگی و حسب مورد تصمیم مقتضی را اتخاذ نماید». با این حال شورای نگهبان در مرحله چهارم، بر مصوبه مذکور، یک ابهام را مطرح کرده است^۳.

تبیین ابهام شورای نگهبان

شورای نگهبان در مرحله چهارم، در خصوص تبصره «۱» ماده (۱۵) این طرح بیان داشته است که «از این جهت که چنانچه در مرجع قضایی، قاضی مجتهد اقدام به صدور حکم کند و عنوان مورد رسیدگی در دو مرجع نیز واحد باشد، آیا حکم کارگروه می‌تواند حسب مورد موضوع حکم قضایی را نفی کند یا خیر ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد». توضیح آن که برخی از رفتارها توأمان هم جرم‌انگاری و هم تخلف‌انگاری شده‌اند. به عبارت دیگر چنین عناوینی مصداق مشترک جرم و تخلف هستند. در نگاه اولیه در عناوین مشترک هم مرجع قضایی و هم مرجع شبه قضایی (مانند کارگروه موضوع این قانون) صلاحیت دارند. بدیهی است که بدلیل برتری رأی قضایی بر رأی کارگروه، اگر دادگاه به جرم رسیدگی کند نباید کارگروه صلاحیت رسیدگی به این عنوان را داشته باشد. این در حالی است که وفق مصوبه سابق مجلس این احتمال وجود داشت که مرجع شبه قضایی، موضوع رأی قاضی مجتهد را نفی کند.

۱. تهیه و تدوین.

۲. ناظر علمی.

۳. اظهار نظر شورای نگهبان به شماره ۱۰۲/۲۵۳۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۷.

مصوبه کمیسیون

کمیسیون امور داخلی کشور و شورا در اصلاح تبصره «۱» ماده (۱۵) تصویب کرده است که: «در صورتی که رفتار ارتكابی صرفاً ماهیت تخلف داشته باشد، کارگروه وفق این قانون به آن رسیدگی نموده و اقدام به صدور رأی می‌نماید. اما چنانچه رفتار ارتكابی مصداق یکی از جرائم باشد، کارگروه مکلف است مراتب را جهت رسیدگی به مرجع قضایی صالح ارسال دارد. در صورت صدور رأی مبنی بر برائت یا محکومیت قطعی نسبت به عنوان مجرمانه توسط مرجع قضایی، کارگروه فاقد صلاحیت رسیدگی به این عنوان خواهد بود اما صرفاً چنانچه این رفتار واجد وصف متخلفانه به غیر از عناوین مجرمانه رسیدگی شده در مرجع قضایی بوده، کارگروه صالح به رسیدگی است. مراجع قضایی مکلفند آرای قطعی خود را به کارگروه ارسال نمایند.» وفق این اصلاحیه، اگر دادگاه به عنوان مجرمانه‌ای رسیدگی کند و رأی صادر نماید، کارگروه در این عنوان صلاحیت رسیدگی ندارد. از این رو برتری رأی قضایی حفظ می‌گردد. لذا اصلاحات انجام شده در کمیسیون رافع ابهام شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به اینکه شورای محترم نگهبان این مصوبه را واجد ابهام شناخته است، اصلاحاتی در کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها به تصویب رسید. بنا به مراتب پیش‌گفته، مصوبه کمیسیون رافع ابهام بوده و تصویب آن پیشنهاد می‌شود.

شماره ماده	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون
۱	✓		

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	اظهاری نظر کارشناسی	متن اصلاحی
۱	تبصره ۱- در صورتی که رفتار ارتكابی صرفاً ماهیت تخلف داشته باشد، کارگروه وفق این قانون به آن رسیدگی نموده و اقدام به صدور رأی می‌نماید. اما چنانچه رفتار ارتكابی مصداق یکی از جرائم باشد، کارگروه مکلف است مراتب را جهت رسیدگی به مرجع قضایی صالح ارسال دارد. در صورت صدور رأی مبنی بر برائت یا محکومیت قطعی نسبت به عنوان مجرمانه توسط مرجع قضایی، کارگروه فاقد صلاحیت رسیدگی به این عنوان خواهد بود اما صرفاً چنانچه این رفتار واجد وصف متخلفانه به غیر از عناوین مجرمانه رسیدگی شده در مرجع قضایی بوده، کارگروه صالح به رسیدگی است. مراجع قضایی مکلفند آرای قطعی خود را به کارگروه ارسال نمایند.	✓				